

KONSEKVENSER

Enligt plan- och bygglagen ska konsekvenserna av en översiktsplan vara lätta att utläsa. En bra konsekvensbeskrivning underlättar för myndigheter och kommuninvånare att förstå innebörden av planen. Kommunen bör beskriva sociala och ekonomiska perspektiv liksom miljö-, hälso- och hushållningsaspekter i konsekvensbeskrivningen.

Miljöbalken kräver att en miljöbedömning görs av översiktsplaner i syfte att miljöaspekter tidigt ska finnas med i planeringen för att främja en hållbar utveckling.

Både plan- och bygglagens konsekvensbeskrivning och miljöbalkens MKB (Miljökonsekvensbeskrivning) ska innehålla miljöaspekter. För att undvika upprepningar och otydlighet i översiktsplanen väljer Emmaboda kommun att sammanfoga de bägge delarna. På detta sätt samlas alla konsekvenser på ett ställe vilket ökar tydligheten i översiktsplanen. Begreppet översiktsplan används i detta kapitel med betydelsen av *hela den aktuella handlingen* som består av de två delarna Översiktsplan 2012 och Idékatalog 2012.

Avgränsning

Avgränsningen fokuserar på de miljöområden som bedömts relevanta i detta skede. Då översiktsplanen är översiktlig har bedömningen inriktat sig på att identifiera potentiella konflikter med de stude-

rade aspekterna. De slutgiltiga konsekvenserna är helt beroende av vilka delar av översiktsplanens förslag som genomförs och hur de genomförs.

Nollalternativ

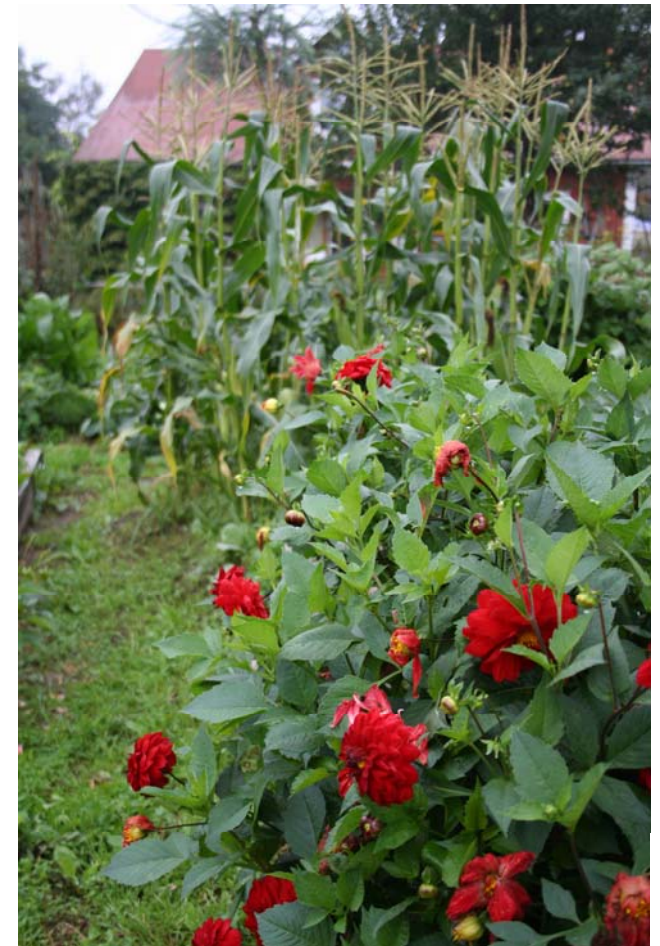
Ett så kallat nollalternativ redogör för verkningarna om man inte satsar på de förslag som redovisas i översiktsplanen.

Konsekvensen blir att ingen ny bebyggelse kommer till. Genom den utglesning som sker kommer kommunen inte alls att kunna motverka befolkningsminskningen.

Förutsättningarna att flytta transportbehov till järnväg minskar i nollalternativet, likaså möjligheten att öka det miljövänliga kollektivresandet med pendeltåg som stannar i Emmaboda och Vissefjärda. Satsningen med tågstopp i Vissefjärda blir inte kompletterad med attraktiva boenden och förutsättningarna att öka invånarantalet och luftföroreningarna blir sämre.

Vid nollalternativet kan problemen med trafiken genom tätorterna öka i samma takt som trafikmängderna ökar. Trafiksäkerheten för de oskyddade trafikanterna, där en stor andel är barn och ungdomar, förbättras inte om det inte görs förbättringar såsom gång- och cykelvägar och bättre passager med fartdämpande åtgärder.

Genom att inte satsa på ett förbättrat omhändertagande av dagvatten från samhällena kan det uppstå svårigheter på längre sikt. Klimatförändringar med ökade nederbördsmängder riskerar att orsaka mer problem med översvämningar och förorenat vatten i framtiden.

FÖRÄNDRINGAR AV BEBYGGELSE, INFRASTRUKTUR OCH GRÖNSTRUKTUR

Bebyggelse

Den föreslagna bebyggelseutvecklingen innebär främst förtätning av tätorterna. I planen finns utrymme för olika boendetyper med olika omgivningar. Genom koncentrationen till befintliga tätorter prioriterar kommunen utbyggnad i framtida goda kollektivtrafiklägen. Trots detta finns risk att den tillkommande bebyggelsen leder till ökande biltrafik. För att motverka den nuvarande trenden med ökande trafik är det viktigt att kollektivtrafikförsörjningen utgör ett mer attraktivt alternativ än bilen.

För samhällsekonomi är det positivt att ny bebyggelse tillkommer i tätorterna eftersom det innebär fördelar när infrastruktur, samhällsservice som vatten- och avloppsnät, skolskjutsar och energiförsörjning effektiviseras.

Idag bor omkring 28 procent av kommunens befolkning utanför tätorterna. Med översiktsplanen vill kommunen betona vikten av att hela kommunen har goda förutsättningar för att växa och vara levande. Flera av kommunens mest attraktiva boplatser finns just på landsbygden. De platserna kan som översiktsplanen visar utvecklas för att göras än mer tilltalande och samtidigt stärka landsbygden.

Det finns möjliga lokaliseringar för hästgårdar i översiktsplanen. Vid lokaliseringsprövning för lov ska helhetliga utredningar och bedömningar göras för varje enskild plats. Målet är att så långt som möjligt tillgodose behov för både djurhållningen och deras grannar.

I översiktsplanen finns förslag som innebär att ny bebyggelse lokaliseras relativt nära järnvägen och knutpunkt för kollektivtrafiken. Det ger fördelaktiga lägen för pendling med korta avstånd till tåg- och busstation. När bostäder planeras nära en järnväg ska alltid skyddsavstånd tillgodoses. Bullerproblemen motverkas med modern byggteknik och planering. De riktvärden som finns med nivåer och avstånd för buller och säkerhet ska alltid respekteras i nybyggnationsprocessen.

Det är också önskvärt att minska barriäreffekterna av väg 120 och järnvägen genom Emmaboda samhälle. Idag uppstår säkerhetsrisker för framförallt de oskyddade trafikanterna. Hastighetsdämpande åtgärder och säkrare passager kan komma ifråga för att åstadkomma detta.

Föreslagen bebyggelse i Klättorp ingår i ett riksintrasse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse bör anpassas så att utbyggnaden inte på ett negativt sätt påverkar kulturmiljövårderna. Efter en första lämplighetsprövning ska kommunen i dessa fall

alltid ha ett remissförfarande med länsstyrelsen innan positivt besked meddelas.

Det främsta syftet för Emmaboda kommun är att skapa en god livsmiljö för invånarna. De förslag i översiktsplanen som inriktar sig tydligt på detta är planering för att stärka centrummiljöer. Dessa ska fungera som platser där människor med olika behov kan mötas. Även det estetiska intrycket av centrumplatser förstärks vilket bidrar till ökad trivsel och trygghet. Trafiksäkerhetsfrågan för oskyddade trafikanter är viktig när man har ambitionen att skapa ett tillgängligt centrum för alla. Eventuella föroreningar i exempelvis centralt belägna bruksmiljöer tas omhand på ett riktigt sätt i såväl planförfarande som i den fysiska hanteringen. Inga förorenade områden ska påverka människors hälsa och säkerhet negativt.

Emmaboda kommun är positiv till företagsetableringar för att stärka näringslivet lokalt och regionalt. För att skapa så goda förutsättningar som möjligt vid företagsetableringar av olika slag i kommunen finns ett flertal lämpliga platser för främst industri, men även handel, med i översiktsplanen. Lokaliseringen fokuserar främst på var större trafikleder möts med tillräckligt avstånd till bostadsbebyggelse. Detta för att inte leda eventuell tillkommande tung trafik genom tätorterna eller skapa olägenheter som till exempel buller.

Infrastruktur

En viktig del av Emmabodas framtida attraktionskraft ligger i läget med billiga bostäder och smidiga arbetspendlingsavstånd till flera orter i regionen. Det finns också många attraktiva arbetsplatser inom kommunen dit människor pendlar in. Pendlandet ställer krav på god kollektivtrafikförsörjning för att ge goda förutsättningar för kommunens fortsatta utveckling.

Översiktsplanen syftar till att minska biltrafiken och öka kollektivtrafikanvändandet. Resultatet blir då minskande luftförorenande utsläpp där kommunen påverkar klimatet i mindre utsträckning. Ett samlat resecentrum i Emmaboda ger bättre kollektiva kommunikationer. Perronger, olika sorters parkeringar och utbyggda cykelvägar i Vissefjärda ger ett framtida pendeltågstopp goda förutsättningar att bli attraktivt för användarna. Ökade pendlingsmöjligheter ger också positiva sociala effekter då det ger ungdomar större rörelsefrihet och sedan möjlighet att bo kvar i kommunen och samtidigt studera på högskola och universitet. Noderna i kollektivtrafiken bör utformas även med tanke på den sociala aspekten eftersom kollektivtrafiken bildar viktiga mötesplatser för många människor varje dag.

Som pekats på tidigare finns det en risk att biltrafiken ökar i orter som får ny bebyggelse. Att införa hastighetsdämpande åtgärder genom samhällena och se över trafiksituationen i hela Emmaboda centrum syftar främst till att skapa ökad säkerhet

och trygghet för gång- och cykeltrafikanter. De oskyddade trafikanterna ska få ta mer plats i samhällena. Förändringarna ska även göras med tanke på att skapa en estetiskt tilltalande miljö.

En bra rastplats skapar möjligheter för kommunen att visa upp sig för människor och ge dem en anledning att stanna till just här. Väg 25 är mycket trafikerad och skulle kunna användas till att få fler människor att besöka kommunen. Den lokalisering som pekas ut i Eriksmåla ligger inom vattenskyddsområde och lämpliga säkerhetsåtgärder vidtas vid rastplatsen så att vattenkvaliteten säkras.

Rastplatsförslaget innebär också att det sammanlänkas med ett riksintresseområde för kulturmiljö i form av en marknadsplats med mera för att skapa mervärde. Eventuella ingrepp i riksintresseområdet kommer alltid ske i samråd med länsstyrelsen för att inte påverka kulturmiljövärdena negativt.

Översiktsplanen föreslår också att gång- och cykelvägnätet byggs ut med en förbättrad tillgänglighet. Utbyggnaden gynnar både cykelpendlings- och rekreationsmöjligheter för invånare i olika åldrar. Ett utbyggt säkert gång- och cykelvägnät i och mellan tätorterna förstärker möjligheterna att på ett säkert sätt använda sig av cykel för rekreation och som transportmedel. En utbyggnad betyder att barn och ungdomar får ökade möjligheter att på ett säkert sätt ta sig till fritidsaktiviteter och vänner. Miljövinster kommer av det minskade bilanvändandet, samhällsekonomiska och sociala vins-

ter av förbättrad folkhälsa, ökad tillgänglighet och rörlighet.

I kommunen finns idag många relativt smala vägar som belastas av tung trafik till sågverk och andra industrier. Översiktsplanen pekar ut de vägar som kommunen prioriterar i en upprustning för att möta dagens trafikbelastning och för att minska olycksriskerna.

Cykelparkering på stationsområdet i Emmaboda

Grönstruktur

Utanför tätorterna i Emmaboda kommun dominerar skogsbeklädd mark. Den stora andelen allemansrättsligt tillgänglig natur är en tillgång för kommunen. Överallt i kommunen är det möjligt att promenera eller cykla eller promenera till allemansrättsligt tillgänglig mark utanför tätorterna på kort tid. Utbyggnadstakten i samhällena är låg och översiktsplanen är inriktad på förtätning vilket ger goda förutsättningar att bibehålla invånarnas goda tillgång på allemansrättslig mark.

Det finns olika sorters grönstrukturer inom tätorterna i kommunen. En grönstruktur som är väl integrerad med ortens övriga strukturer kan bidra till attraktivitet, hållbar tillväxt och ökad välfärd. Översiktsplanen föreslår att vissa områden med grönstruktur förädlas för att skapa attraktiva miljöer för invånare. Genom att samordna grönstrukturarbetet med åtgärder för att motverka framtida översvämningar och vattenkvalitetshöjande åtgärder kan kostnadseffektiva lösningar genomföras. Det finns också förslag i översiktsplanen som tar förädlad grönstruktur i samhällena i anspråk för nybyggnation av attraktiva bostäder. Den allemansrättsliga passagen vid stranden och tillgången på förädlad grönstruktur i samhällena kommer vid nybyggnation också att tillgodoses eftersom dessa intressen går hand i hand med varandra. Nybyggnationen är inte lika attraktiv utan den förädlade grönstrukturen med gångstråk, bänkar och liknande runt vattenområden.

Grönstruktur vid
Er-sjön i Emmaboda

LIVSVILLKOREN I ÖVERSIKTSPLANEN

Det övergripande målet för den svenska folkhälso-politiken är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Folkhälsa handlar om allt från individens egna val och vanor till strukturella faktorer som yttre miljöer och demokratiska rättigheter i samhället. Det finns sammanlagt elva målområden som formulerats för arbetet med en förbättrad folkhälsa. De konsekvenser i översiktsplanen som särskilt har anknytning till några av folkhälsomålen redovisas här under respektive nationellt mål.

- *Delaktighet och inflytande i samhället* är en grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Brist på inflytande och möjligheter att påverka den egna livssituationen har ett starkt samband med hälsa.

Översiktsplanen poängterar vikten av att fritids-, idrotts- och rekreationsanläggningar ska vara tillgängliga för alla, oavsett ålder eller funktionshinder. Synsättet bör också genomsyra alla offentliga miljöer i kommunen.

- *Ekonomiska och sociala förutsättningar* i tillräcklig utsträckning är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Det finns ett samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglad av ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, jämställdehet och rättvisa.

Översiktsplanen rymmer olika typer av boenden med olika upplåtelseformer. Bibehållen variation i bostadsbeståndet gynnar mångfalden av invånare.

Kommunen verkar för ökad trygghet genom att analysera trygghetsfaktorer vid varje ny bebyggelse. Attraktiva mötesplatser i tätorterna som ska stimulera människor att träffas kan öka känslan av trygghet och tillhörighet i samhället. Att dessa platser är levande med handel, kontor, service och boende är viktigt för en god livsmiljö.

Kommunen ska arbeta aktivt med näringslivsutveckling. En utmaning för kommunen ligger i hur man ska bibehålla eller öka den service som finns i tätorterna idag. Trenden med den negativa befolkningsutvecklingen minskar också underlaget för service.

Ett ökat behov av vård och omsorg för äldre beskrivs i översiktsplanen. Där är även tillgänglighet och tydlighet i centrummiljöer viktigt att ta hänsyn till.

- *Barn och ungas uppväxtvillkor* under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. I folkhälsopropositionen bedömer regeringen att barn och unga är en av de viktigaste målgrupperna inom folkhälsoarbetet.

Översiktsplanens betonande av tillgänglighets- och tydlighetsfrågor i planeringen syftar till att även barnens perspektiv innefattas i dessa frågor. Förbättringar av gång- och cykelvägnet är ett ständigt pågående arbete. Kommunen har en hög ambition om att på de områden där kommunen kan påverka, erbjuda bra uppväxtvillkor för barn.

- *Miljöer och produkter* har stor betydelse för folkhälsan och utgör ett målområde. Målområdet omfattar vitt skilda typer av miljöer och exponeringssituationer. Det handlar om hela vår fysiska omgivning, till exempel utomhusluft, buller och närmiljön.

Översiktsplanen pekar ut ny industrimark. Beroende på tillräckligt avstånd till bostäder och vattenskyddsområden passar vissa av dem bättre för miljöstörande verksamheter än andra.

En förtätning av Emmaboda tätort utmed järnvägen innebär att stor hänsyn tas till bulleraspekten och andra skyddsfrågor. Husen placeras och utformas efter tillåtna skyddsavstånd till järnvägen och med smart konstruktion som minskar buller-effekterna för de boende.

Detaljplaneändringar i Boda Glasbruk innebär att förorenad mark först noga undersöks och analyseras. Eventuella ingrepp i marken i senare skeden innebär att mark saneras utifrån vad som fram-

kommit i den tidigare analysen. All misstänkt förorenad mark i Emmaboda kommun där ingrepp i marken planeras ska först undersökas och analyseras och sedan saneras.

Ett bra och funktionellt gång- och cykelnät ger också förbättrade livsvillkor för flera grupper som av olika anledningar inte kör bil. Förslagen utbyggnad skapar möjlighet att uppnå en renare och säkrare omgivning för invånarna.

- *Fysisk aktivitet* som utövas regelbundet har en positiv inverkan på hälsa och välbefinnande samt har en sjukdomsförebyggande effekt. Målet innebär en strävan efter ökad fysisk aktivitet i anslutning till skola, arbete och på fritiden.

Översiktsplanen redovisar möjligheter att förbättra rekreativiteterna. Kommunen har gott om allmänrättslig tillgänglig mark. Valmöjligheterna till en aktiv fritid är redan en stor fördel för kommunen. De olika aktiviteter som erbjuds har en viktig social betydelse för invånarna utöver de fysiska hälsoeffekterna.

Förslag finns som innebär att gator stängs av och görs om till rekreativitetor som behöver hårdgjorda ytor.

Ett annat förslag är förbättrandet och utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet. Det innebär att fler kan öka sin fysiska aktivitet på ett säkert och

tillgängligt sätt. Fritids- och rekreativiteterna ska vara tillgängliga för alla.

Förslag som handlar om att tydliggöra i tätort syftar också till att möta en åldrande befolknings behov. Målet är att även äldre ska kunna röra sig på ett säkert och tryggt sätt för att uppmuntra till ökad fysisk aktivitet.

MILJÖMÅL

Dagens miljöproblem ska vara lösta till nästa generation. Därför har riksdagen antagit miljö kvalitetsmål. Av riksdagens miljö kvalitetsmål bedöms följande som särskilt relevanta för Emmaboda kommuns översiktsplan:

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

I Kalmar län ska detta klimatmål vara uppfyllt 2030 (jämfört med 2050 för landet som helhet). Översiktsplanen inriktar nybyggnation till förtätning av tätorter så att både möjligheterna till en förbättrad kollektivtrafikförsörjning och användandet ökar. För att minska biltrafiken är införandet av pendeltågsstopp en viktig fråga för kommunen. Tågtrafiken väntas också öka i regionen och kommer då eventuellt att kräva mer utrymme nära järnvägar. Därför måste alltid en analys först göras av framtida behov för tågtrafiken. Med bättre gång- och cykelvägar minskar också utsläpp från trafik.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Översiktsplanen inriktar sig på att öka användande av kollektivtrafik och att bättre samordna bytesmöjligheter mellan de olika trafikslagen vilket leder till minskade utsläpp till luften.

Rekommenderade avstånd mellan bostäder och verksamheter, med utsläpp som kan påverka människor negativt, ska också användas.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Bara naturlig försurning

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.

Översiktsplanen vill underlätta användandet av kollektivtrafik och få fler att gå och cykla för att minska avgasutsläpp från trafik. Genom minskade utsläpp till luften minskar också effekten av försurad nederbörd.

Det finns förslag på nya handels- och industriplatser i översiktsplanen vilka kan leda till ökade transportutsläpp. Platserna är då placerade så att de nästan enbart använder redan etablerade större trafikleder för att effektivisera logistiken och då

minimera utsläppen från transporter så långt som är möjligt.

Kalkning av sjöar, för att neutralisera pH-värdet, utförs enligt program.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Giftfri miljö

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa och den biologiska mångfalden.

Översiktsplanen redovisar kommunens syn på hur misstänkt förorenad mark ska hanteras. I kommunen finns förorenad mark från nedlagda deponier och gamla industrimiljöer.

Förslaget som gäller en ombyggnad av Storgatan i Boda Glasbruk innebär att förorenad mark undersöks och saneras före ombyggnaden kan starta.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.

Översiktsplanen pekar på vikten av att det i bostadsområden också finns tillgång till skugga utomhus.

Säkerhetsavstånd till elektromagnetiska fält runt högspänningsledningarna ska också användas.

Radonhalten i inomhusmiljöer ska inte innebära några risker för människors hälsa.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, på biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Översiktsplanen pekar ut lämpliga platser för fördröjningsdammar. I dammsystemet kan dagvattenföroreningar som till exempel fosfor, kväve och suspenderat material avskiljas och på så sätt bidra till att minska övergödningen.

Behovet av att en VA-plan, som syftar till att minska belastningen på miljön från till exempel enskilda avlopp, tas fram finns också med i översiktsplanen.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöarnas och vattendragens biologiska mångfald, vattenhushållande och ekologiska funktion samt deras kulturmiljövärden ska bevaras samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv ska värnas.

Översiktsplanen pekar ut förädling av naturområden nära vattendrag för att möjliggöra rekreation och miljöförbättrande åtgärder. Fördröjningsdammar har till syfte att dels fördröja dagvatten och rena det från föroreningar men dels också en positiv effekt på omgivningar som får tilltalande vattenspeglar. Markavvattning, utfyllnad, utdikning och broar kräver prövning enligt miljöbalken. Även vattenspeglar kräver tillstånd.

Pågående klimatförändringar kommer att medföra högre flöden och extremare torrperioder. Vattendrag och sjöar behöver därför utrymme att kunna svämma över. För utpekad strandnära bebyggelse i översiktsplanen innebär det en viktig aspekt vid planläggning med tillräckligt avstånd mellan bebyggelse och strandlinje. Räddningstjänstförbundet Emmaboda – Torsås har gjort en översvämningsskartering för Lyckebyån. Det materialet ska användas i arbetet med ånåra exploateringar.

Översiktsplanen är positiv till utbyggnad av vattenkraft. En utbyggnad kommer dock inte ske på bekostnad av att möjligheterna för uttag av dricksvatten ur Lyckebyån på något sätt försämras. Stor miljö- och naturhänsyn behöver visas med eventuella inventeringar i aktuella utredningar. De kul-

turmiljövärden som finns längs ån är värdefulla och ska så långt som möjligt skyddas mot förvanskning i samband med utbyggnad av vattenkraft och nybyggnation. Vattenkraftverk kräver tillstånd enligt miljöbalken.

Att natur- och miljöskyddet behöver bli mycket bättre tas också upp i översiktsplanen.

Översiktsplanen bedöms totalt sett som positiv för miljömålet.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Översiktsplanen tar upp vikten av att skydda vattentäkter med upprättande av vattenskyddsområden. Arbete med att skapa ett vattenskyddsområde för Lyckebyån pågår.

En karta i översiktsplanen visar rekommenderade vägar för transport av farligt gods. Flera av dessa passerar genom eller intill vattentäkter och identifierar svaga punkter i kommunens vattenförsörjning.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska behållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Översiktsplanen värnar om värdefulla våtmarker i sin fysiska planering genom att i sitt arbete utgå från Länsstyrelsen Kalmar Läns Naturvårdsprogram där viktiga våtmarker finns identifierade.

Översiktsplanen bedöms totalt sett som positiv för miljömålet.

Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Översiktsplanen pekar på vikten av att värna om skogsnäringen som har stor betydelse för kommunen, det finns mycket till exempel mycket skog och flera sågverk. Av översiktsplanen framgår också att den biologiska mångfalden, kulturmiljövärden och sociala värden värnas i planeringen. Naturskyddet och miljöhänsynen ska också förbättras.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska

skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Översiktsplanen visar att andelen öppet odlingslandskap är liten i kommunen. De öppna områdena är ändå en viktig karaktäristisk del av kommunens attraktionskraft. Eftersom det i stort sett inte är möjligt att reglera bebyggelse utanför samlad bebyggelse är det viktigt att sprida information om kommunens program för Kulturminnen och Länsstyrelsen Kalmar Läns Naturvårdsprogram för att kultur- och miljövärdena ska bevaras till efterkommande generationer. Lov- och anmälningspliktiga ärenden på landsbygden ska också prövas med hänsyn till kulturmiljövärdena.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas.

Översiktsplanen tar upp vikten av att kommunen vänder den negativa befolkningsutvecklingen. För att uppnå den målsättningen föreslås att ny bebyggelse koncentreras till tätort med goda kollektivtrafik- och pendlingsförutsättningar. Biltrafiken kan med detta också minska. Mötesplatser ska förstärkas i centrum för företagande, handel, resande, boende och möten mellan människor.

Ett ökat invånarantal i kommunen skapar också bättre förutsättningar för en levande landsbygd eftersom underlaget för service på fler ställen ökar. Tillgänglighet till olika former av samhällservice är viktigt för en god bebyggd miljö.

De förslag som berör riksintressen för kulturmiljö har inte till syfte att förvanska områdenas kulturella, arkitektoniska eller historiska arv. Bebyggelse och områden kan både bevaras, användas och utvecklas. I både Eriksmåla och Klättorp är tanken att området istället ska bli en tillgång för samhället och kommunen. Riksintresset i Eriksmåla ska levandegöras och bli mer intressant. I Klättorp planeras ny bebyggelse i den mycket attraktiva miljön som ska utformas och placeras med stor hänsyn till alla de värden som finns i området.

Andra kulturmiljöer som berörs är kyrkomiljön i Algutsboda och glasbruksmiljöerna i Boda Glasbruk, Johansfors och Åfors. Skyddet för dessa miljöer behöver stärkas för att inte värdena helt ska försvinna.

Översiktsplanen innehåller flera förslag vars syfte är att höja säkerheten för oskyddade trafikanter i bebyggelsemiljöer. Hastighetsdämpande åtgärder och tydlighet i den omgivande miljön skapar ökad trygghet för de boende och alla andra som rör sig på en plats. Väg 120 utgör en barriär i Emmaboda tätort och effekten av detta bör minskas som ett led i att nå målet.

Hårdgjorda ytor på breda gator intill bostadsbebyggelse föreslås till rekreation och aktiviteter som behöver sådant underlag. Förslaget förbättrar omgivningen och ökar trivseln runt den bebyggda miljön. Miljöer där fler människor rör sig ute uppfattas vanligtvis som tryggare. Stängningen av gator ska inte avsevärt försvåra framkomligheten till befintlig bebyggelse.

Vid nybyggnation ska gällande bullernivåer respekteras.

Kommunen ska främja byggandet av passivhus som minskar förbrukningen av el.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

På flera ställen i översiktsplanen tas vikten av att bevara skyddade områden och att visa stor miljöhänsyn upp. Vid planläggning av LIS-områden pekas till exempel på behovet av att inventeringar görs för att få ett så väl uppdaterat underlag som möjligt att utgå ifrån.

Skogen spelar en stor roll för den biologiska mångfalden och översiktsplanen redogör för hotet som skogsbruksåtgärder kan utgöra. Natur- och miljöhänsynen ska öka.

Emmaboda kommun håller också på att uppdatera de dokument som gäller kulturmiljövård för att dessa på ett bättre sätt ska kunna användas i planeringssituationer i den fysiska miljön.

Översiktsplanen bidrar till uppfyllelse av målet.

MILJÖKVALITETSNORMER (MKN)

Utgångspunkten för miljö kvalitetsnormerna är kunskaper om vad människan och naturen tål. Normerna kan även ses som styrmedel för att på sikt nå miljö kvalitetsmålen. De flesta av miljö kvalitetsnormerna baseras på krav i olika direktiv inom EU. Emmaboda kommun omfattas inte av miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Buller

Järnvägstrafiken förväntas öka i framtiden och därmed också bullret. I Idékatalogen pekas områden för bostäder ut intill järnvägen där förutsättningarna för att hålla bullret inom gällande gränsvärden särskilt ska belysas i detaljplaneringen. Emmaboda kommun ska verka för att begränsa och åtgärda problem med buller så att gällande riktvärden inte överskrids.

De förändringar som beskrivs i Översiktsplan 2012 och Idékatalog 2012 bedöms, med riktigt vidtagna skyddsåtgärder, inte medföra att MKN för buller överskrids.

Luft

De förändringar som beskrivs i Översiktsplan 2012 och Idékatalog 2012 bedöms inte medföra att MKN för luft överskrids. Luftföroreningar ska dock beaktas vid planläggning. Väl tilltagna skyddsavstånd för bostäder mot industrier och vägar är väsentligt och ska alltid användas vid nybyggnationer.

Genom den pågående utbyggnaden av fjärrvärmenätet och användning av biobränslen i Emmaboda kommuns fjärrvärmeverk bör utsläppen av hälso- och miljöskadliga föroreningar och klimatpåverkande ämnen kunna minskas. Vid planering av bostäder och verksamheter i större skala ska kommunen uppmantra anslutning till fjärrvärmenätet eller användning av annan förnyelsebar energikälla som sol-, berg-, vatten- eller jordvärme.

Även planering av gång- och cykelvägar i och mellan tätorterna understödjer förbättrandet av miljö kvalitetsnormerna på lång sikt.

Vatten

Miljö kvalitetsnormer för ytvatten, grundvatten och skyddade områden syftar till att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd kvalitet.

I översiktsplanen står att kommunen aktivt ska verka för att vatten i kommunen håller god ekologisk och kemisk status. Kommunen sköter kalkning av sjöar och vattendrag efter noggranna beräkningar. Det pågår också arbete med att inventera enskilda avlopp i kommunen för att kunna ställa krav på förbättrad kvalitet och därmed minska övergödningen.

Sammantaget så bedöms inte de förändringar som beskrivs i Översiktsplan 2012 och Idékatalog 2012, med riktigt vidtagna skyddsåtgärder, medföra att MKN för vatten överskrids.

På följande sidor redogörs för MKN för respektive avrinningsområde som berör Emmaboda kommun.

- *MKN Hagbyåns avrinningsområde*

Ytvattenförekomsterna som finns i Emmaboda kommun bedöms ha måttlig ekologisk status. Det finns risk för att ekologisk status inte uppnås till 2015. Den nuvarande och framtida bedömda otillfredsställande statusen beror främst på försurning (vattenförekomsterna ingår i målområde för kalkning i Kalmar län).

Den kemiska statusen bedöms som god med undantag för Örsjöån: Jansabäcken – källan som också bedöms med risk för att den kemiska statusen inte nås till 2015. Den nuvarande och framtida bedömda icke uppnådda goda kemiska statusen beror på otillåtna halter av kadmium i sedimenten.

Sämlre än god status i avrinningsområdet beror även på övergödning och vandringshinder.

I översiktsplanen: De åtgärder som pekas ut i Boda Glasbruk ska ske med stor hänsyn och vattenkvalitén i Hagbyåns avrinningsområde ska inte försämraras. Förorenad mark ska noga undersökas och analyseras med tanke på risk för läckage till vatten i avrinningsområdet innan eventuella åtgärder sätts in.

- *MKN Nättrabyåns avrinningsområde*

Ytvattenförekomsterna som finns i Emmaboda kommun bedöms har god ekologisk och kemisk status. Det finns risk för att den ekologiska statusen inte uppnås till 2015. Den framtida bedömda otillfredsställande statusen beror främst på försur-

ning (vattenförekomsterna ingår i målområden för kalkning).

I översiktsplanen: Planen förslår ingen förändrad markanvändning i anslutning till avrinningsområdet och bedöms därmed inte påverka området.

- *MKN Halltorpsåns avrinningsområde*

Ytvattenförekomsterna som finns i Emmaboda kommun bedöms har måttlig ekologisk och god kemisk status. Det finns risk för att den ekologiska statusen inte uppnås till 2015. Den framtida bedömda otillfredsställande statusen beror främst på försurning (vattenförekomsterna ingår i målområden för kalkning).

I översiktsplanen: Planen redovisar ingen förändrad markanvändning av området och bedöms därmed inte påverka vattenkvalitén.

- *MKN Ronnebyåns avrinningsområde*

Ytvattenförekomsterna som finns i Emmaboda kommun bedöms har god ekologisk och kemisk status. Det finns risk för att den ekologiska statusen inte uppnås till 2015. Den framtida bedömda otillfredsställande statusen beror främst på försurning (vattenförekomsterna ingår i målområden för kalkning).

I översiktsplanen: Planen visar att det finns ett riksin- tresse för vindkraft inom området och att Läen är ett vattenskyddsområde. Vid förändrad markan-

vändning i anslutning till avrinningsområdet ska stor hänsyn tas till vattenförhållandena.

- *MKN Bruatorpsåns-/ Ljungbyåns avrinningsområde*

Översiktsplanen bedöms inte påverka områdena negativt då kommunen endast i mycket liten omfattning berörs av dessa utanför föreslagen förändrad markanvändning.

- *MKN Lyckebyåns avrinningsområde*

Ytvattenförekomsterna som finns i Emmaboda kommun bedöms i stort ha god eller måttlig ekologisk status. Lyckebyån och Linneforsån mellan Löften och Törn bedöms däremot ha otillfredsställande ekologisk status. Det finns risk i ytvattenförekomsterna att den ekologiska statusen inte uppnås till 2015. Den nuvarande och framtida bedömda otillfredsställande ekologiska statusen beror dels på försurning (vattenförekomsterna ingår i målområde för kalkning i Kalmar län).

Den kemiska statusen bedöms som god i sjöarna och vattendragen förutom i Lyckebyån norrut från Lindås. Det finns risk för att den kemiska statusen inte nås till 2015 i Lyckebyån norrut från Brinkabo och i grundvattenmagasinen i Vissefjärda och i Lindås. För Lyckebyån beror den nuvarande och framtida bedömda icke uppnådda goda kemiska statusen på otillåtna bly- och kadmiumvärden i sediment. För Vissefjärdamagasinet finns risk för att kemisk god status inte uppnås på grund av halten ammonium. För Lindåsmagasinet finns risk för att kemisk god status inte uppnås på grund av halten klorid.

I åns huvudfåra beror sämre än god status främst på vandringshinder och morfologi, samt för höga närsaltnivåer.

Grundvattenförekomsterna bedöms ha god kvantitativ status.

I översiktsplanen: Lyckebyåns avrinningsområde täcker 60 procent av kommunens totala yta. Därför prioriteras inflytande över avrinningsområdet av kommunen. Kommunen representeras i Lyckebyåns Vattenförbund som sedan lång tid utför samordnad och väl fungerande recipientkontroll i ån. Kommunen representeras också i Vattenrådet som bildats för avrinningsområdena Lyckebyån, Silletorpsån, Nättrabyån och vattendragen öster om Lyckebyån.

Översiktsplanen föreslår utbyggnad av bostäder vid både Lindås och Vissefjärda grundvattenmagasin. Vid fortsatt planering av tillkommande bebyggelse, där och på andra platser, ska det säkerställas att inte grundvattnet belastas med ytterligare föroreningar. Avloppslösningar anpassas efter detta och anslutningar till det kommunala va-nätet kan bli aktuella.

Vattenkraftsproduktionsintresset ska utredas mycket noga för att inte ha negativ påverkan på miljöintressen i anslutning till, eller i vattenmiljön.

Ett vattenskyddsområde ska skapas för Lyckebyån för att säkra tillgången på vatten av god kvalitet. Vattenskyddsområdet kommer att beröra förslag i översiktsplanen i Åfors, Broakulla, Lindås och Vissefjärda.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Förorenade områden i Emmaboda kommun

Denna fråga har bedömts som viktig att lyfta i konsekvensbeskrivningen eftersom effekten på omgivningen kan vara betydande.

Det är mycket viktigt att det skaffas mer kunskap om de drygt 200 objekten med misstänkt förorenad mark i Emmaboda kommun. Arbetet med att minska risker för miljön och människors hälsa pågår ständigt.

Förorenad mark i glasbruksmiljöer är ett problem som ännu inte nått en bra lösning. Det krävs stora ekonomiska resurser för att undersöka och sanera markområden och byggnader. Eftersom det idag inte finns tillräckliga medel för att undersöka och sanera områdena blir det i stället risk för en avtagande samhällsutveckling. Det fordras statliga medel för att komma tillrätta med och sanera de föroreningar som finns, främst från historiska verksamheter, till exempel vid nedlagda glasbruk. Emmaboda kommun arbetar mycket medvetet och angeläget för att skapa bättre förutsättningar för miljön och näringslivsutvecklingen. Arbetet sker både kommun- och länsöverskridande.

Hantering av förorenade områden

Det finns identifierade och i vissa fall inventerade förorenade områden i eller i närheten av vissa av förslagen i översiktsplanen. Kommunen beaktar resultaten från identifierings- och inventeringsarbetet i sin fysiska planering för att skapa en god och hälsosam livsmiljö som inte är utsatt för risker från förorenade områden.

Innan en detaljplan antas för ett förorenat område ska undersökningar och bedömningar för att ta reda på eventuella behov av sanering vara gjorda. Eventuella skyddsavstånd till miljöfarlig verksamhet bör anges i detaljplaner. Innan lov ges ska ett förorenat område också vara sanerat. När förorenade områden hanteras på detta sätt minskar risken att miljö- och hälsofarliga ämnen sprids. Vid lovgivning och anmälan visas också hänsyn till resultat från det identifierings- och inventeringsarbete som pågår.

